

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона је члан 97. тачка 9. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем заштите и унапређења животне средине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Интегрални систем заштите животне средине уређен је Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, број 135/2004) који са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, Законом о процени утицаја на животну средину и Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр 135/04), чини сет прописа из области заштите животне средине. Тим законима, а пре свега Законом о заштити животне средине, заштита од буке уређена је само начелно, односно у оквиру интегралне заштите животне средине и остављено да се ова област уреди посебним законом, до када остају на снази одредбе Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95 и 135/04) којима се уређује заштита од буке. Те одредбе се нису мењале (сем у делу казних) од његовог доношења.

Основни разлози за доношење Закона о заштити од буке у животној средини су уређивање ове области у складу са начелним решењима установљеним и садржаним у сету закона из области заштите животне средине, пре свега Закону о заштити животне средине, као и усклађивање и уређење ове области са међународним прописима. Поред тога досадашња пракса одавно је наметала одређене измене и допуне законских одредаба у овој области и указала у ком правцу и обиму би оне требале бити извршене ради ефикасније и потпуније заштите од буке.

Приликом израде Закона о заштити од буке у животној средини посебно се имала у виду Директива 2002/49/ЕУ Европског Савета и Европског парламента која се односи на буку у животној средини.

Закон о заштити од буке у животној средини има за циљ: успостављање, одржавање и унапређивање јединственог система заштите од буке у животној средини на територији Републике Србије, утврђивање и остваривање мера у области заштите од буке како би се избегла, спречила или смањила штетна дејства буке на људско здравље и животну средину; утврђивање граничних вредности буке у животној средини према карактеру области, објеката и/или осетљивости популације, као и према карактеру извора буке; утврђивање степена изложености буци у животној средини путем израде карата буке у животној средини на основу јединствених индикатора буке и прописаних метода процене буке у животној средини; усвајање акционох планова на основу података из карата буке у циљу спречавања и смањења изложености буци; обезбеђивање приступа информацијама јавности о буци у животној средини и њеним дејствима.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Закон о заштити од буке у животној средини још је један од закона који је припремљен у поступку усклађивања домаће легислативе са прописима Европске уније који ову област уређује кохерентно и целовито. Закон је конципиран тако да садржи осам поглавља: Основне одредбе, Субјекти заштите од буке у животној средини, Мере и услови заштите од буке, Мерење буке у животној средини, Приступ информацијама о буци, Надзор, Надлежност за решавање по жалби, Казнене одредбе и Прелазне и завршне одредбе.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1 – 3)

Овим одредбама дефинисан је предмет закона (члан 1).

Прописано је да се утврђивање услова и предузимање мера заштите које се предузимају у циљу заштите од буке у животној средини део интегралног система заштите животне средине. У заштити од буке се примењују и одредбе закона којима се уређује заштита животне средине будући да је тим законима заштита од буке у животној средини уређена начелно, у оквиру укупне заштите животне средине (члан 2).

У основним одредбама дато је и значење појединих израза употребљених у закону (члан 3).

II. СУВЈЕКТИ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ (чл. 4 – 10)

Прописано је да заштиту од буке, у оквиру својих овлашћења, обезбеђују Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, предузећа, општина, град, односно град Београд (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе), привредна друштва, правна лица и предузетници која у обављању привредне делатности емитују буку, научне и стручне организације и друге јавне службе, удружења грађана и друга правна и физичка лица. Утврђене су надлежности Министарства надлежног за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) и Агенције за заштиту животне средине (у даљем тексту: Агенција)-(чл. 4 – 8).

Прописана је одговорност субјеката заштите животне средине од буке за сваку активност или непредузимање мера којима се проузрокује изложеност буци у животној средини преко граничних вредности (члан 9).

Посебно је наглашена дужност субјеката интегралног управљања буком у животној средини да међусобно сарађују, обезбеђују координацију и усклађивање у доношењу и спровођењу мера и одлука у складу са овим законом и законом којима се уређује заштита животне средине (члан 10).

III. МЕРЕ И УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ОД БУКЕ (чл. 11 – 22)

1. Превентивне мере

Превентивне мере заштите од буке односе се, пре свега, на област планирања и изградње. У просторним и урбанистичким плановима обезбеђују се мере и услови заштите од буке, а нарочито међусобни просторни распоред инфраструктуре, индустријских, стамбених, рекреационих и других објеката, као и акустичко зонирање и утврђивање посебних режима коришћења тих подручја. (члан 11).

Пројекти, планови и програми на које се примењују закони којима се уређује поступак процене утицаја пројеката на животну средину, односно поступак стратешке процене утицаја на животну средину морају садржати процену нивоа буке и мере заштите од буке у животној средини. При пројектовању, грађењу и реконструкцији стамбених, стамбено-пословних и пословних објеката, објеката саобраћајне инфраструктуре (путеви, железница и аеродроми) и индустријских објеката, морају се спровести мере звучне заштите, у складу са овим законом и посебним законима. (члан 12).

У поступку процене утицаја пројеката на животну средину предвиђају се могући непосредни и посредни штетни утицаји буке на животну средину. У студији о процени утицаја на животну средину утврђују се услови и мере којима се штетни утицаји буке могу спречити, смањити или отклонити у складу са законом којим се уређује процена утицаја на животну средину. Министарство, надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе у поступку техничког прегледа за те пројекте и издавања употребне дозволе утврђује испуњеност услова и мера из студије о процени утицаја на животну средину на коју је дата сагласност у поступку процене утицаја на животну средину. Услови за рад

постројења и активности за која се издаје интегрисана дозвола садрже мере заштите од буке у складу са законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине. Просторно и урбанистичко планирање и реализација пројеката обухватају и мере заштите од буке које се обезбеђују кроз планирање наменске употребе простора, инжењеринг саобраћајних радова, планирање саобраћаја, смањење буке мерама звучне изолације и надзор извора буке (члан 13).

2. Граничне вредности и индикатори буке

Забрањено је емитовање буке у животној средини изнад прописаних граничних вредности. Граничне вредности буке исказују се индикаторима буке у складу са овим законом. Граничне вредности, индикаторе буке, методе за оцењивање индикатора буке и штетних ефеката буке у животној средини и на људско здравље, као и врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање прописује Влада (члан 14).

Индикатори буке користе се у циљу утврђивања нивоа буке у животној средини, процену и предвиђање нивоа буке и њених дејстава, израду карата буке и планирање мера заштите од буке. Вредност индикатора буке у животној средини, утврђује се применом метода процене, у складу са овим законом (члан 15).

3. Појединачни извори буке

Машине, транспортна средства, уређаји и опрема који се производе у Републици или се увозе на територију Републике морају, ради стављања у промет односно употребу, бити усклађени са техничким прописима који се односе на гранични ниво буке под одређеним условима употребе, а подаци о буци у условима употребе морају бити означени на производу у складу са посебним прописима. Испитивање производа пре стављања у промет врши произвођач или акредитована организација, у складу са законом. Мере заштите од буке везане за избор и употребу машина, уређаја, средстава за рад и транспорт спроводе се применом најбољих доступних техника које су технички и економски исплативе, у складу са законом. Извори буке који се користе за обављање делатности, а који се привремено користе или се трајно постављају у отвореном простору на нивоу тла, непокретне и покретне објекте или се користе на води или у ваздуху морају имати податке о нивоу буке коју стварају. (члан 16).

У акустичким зонама може се забранити или ограничити употреба извора буке, односно обављање делатности и других активности које проузрокују буку преко прописаних граничних вредности. У тим зонама нивои буке не могу бити изнад прописаних граничних вредности. Акустичке зоне, мере забране и ограничења одређује јединица локалне самоуправе. Министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: министар) прописује методологију за одређивање акустичких зона. (члан 17).

За одржавање јавних скупова, забавних и спортских приредби и других активности на отвореном и у затвореном простору, који могу довести до прекорачења прописаних граничних нивоа буке, јединице локалне самоуправе одлуком одређују улице, делове улица и насеља, тргове и друге локације намењене за те сврхе (члан 18).

4. Карте буке у животној средини

Карте буке у животној средини представљају податке о постојећим и процењеним нивоима буке, приказаним индикаторима буке. Карте буке могу бити: стратешке карте буке и карте буке у насељима. Карте буке у животној средини садрже приказ података о стању буке у животној средини, а нарочито: о постојећем, претходном и процењеном нивоу буке у животној средини израженог индикаторима буке; о местима прекорачења прописаних граничних вредности буке; процену броја домаћинстава, школа и болница на одређеном простору које су изложене буци изнад прописаних граничних вредности; процену броја људи који се налазе на одређеном простору изложеном буци изнад прописаних граничних вредности и друге прописане податке у складу са овим законом (члан 19).

Стратешке карте буке у животној средини обавезно се израђују за насеља са више од 250.000 становника, главне путеве са прометом већим од 6.000.000 возила годишње, главне пруге са прометом већим од 60.000 пролаза возова годишње, за главни аеродром, постројења и активности за која министарство издаје интегисану дозволу, као и за подручја уз државну границу. Стратешке карте буке израђује Агенција у сарадњи са надлежним органима и другим субјектима у области планирања и изградње, односно саобраћаја. Карте буке у насељима израђује јединица локалне самоуправе. Карте буке ревидирају се најмање једном у пет година, рачунајући од дана почетка њихове припреме. Подаци из карата буке користе се за израду просторних и урбанистичких планова, односно као основа за израду акционих планова. Министар и министар надлежан за послове привреде и саобраћаја ближе уређује обавезну садржину, метод израде карата буке у животној средини и начин њиховог приказивања јавности (члан 20).

5. Акциони планови

Акциони планови јесу планови за контролу буке и њених утицаја у животној средини, као и за смањење буке у случају прекорачења граничне вредности. Акциони план заштите животне средине од буке за друмски, ваздушни и железнички саобраћај, насеља, индустријска постројења и активности за које министарство издаје интегисану дозволу, као и за подручја уз државну границу доноси Влада. Акциони план припрема министарство заједно са министарством надлежним за послове саобраћаја и привреде. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси акционе планове на ствојој територији у складу са Акционим планом који доноси Влада и својим интересима и специфичностима. Две или више јединица локалне самоуправе доносе заједничке локалне акционе планове, уколико је то неопходно за ефикасно и координирано спровођење мера заштите од буке у животној средини на заједничком подручју. Министар прописује методологију за израду акционих планова заштите животне средине од буке (чл. 21. и 22).

IV. МЕРЕЊЕ БУКЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ (чл. 23. – 28.)

Мониторинг буке врши се систематским мерењем, оцењивањем или прорачуном одређеног индикатора буке, у складу са овим законом. Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом, обезбеђују процену, праћење и контролу нивоа буке у животној средини у складу са овим законом и законом којим се уређује заштита животне средине. Подаци из мониторинга буке саставни су део јединственог информационог система животне средине у складу са законом који уређује заштиту животне средине. Република, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за вршење мерења буке (члан 23).

Правно или физичко лице које је власник, односно корисник извора буке дужно је да у складу са законом, обезбеди мерење буке коју емитује и сноси трошкове мерења буке у зони утицаја, на прописан начин, у складу са овим законом. Министар прописује методе мерења буке, садржину и обим извештаја о мерењу буке (члан 24).

Мерење буке у животној средини може да врши стручна организација ако је акредитована у складу са законом којим се уређује акредитација и испуњава прописане услове за мерење буке у складу са овим законом. Испуњеност услова за овлашћивање стручних организација за мерење буке утврђује министар, решењем. Овлашћење важи за период од четири године и може се обновити. Овлашћење министар одузима решењем ако се накнадно утврди да овлашћена стручна организација не испуњава прописане услове или се утврди да је овлашћење издато на основу нетачних и неистинитих података.. Решење је коначно и против њега се може покренути управни спор. Министар ближе прописује услове које стручна организација мора да испуњава за мерење буке (члан 25).

Ради праћења и евиденције буке у животној средини Агенција за заштиту животне средине, у оквиру информационог система заштите животне средине, води податке из мониторинга буке, на прописан начин. Овлашћене стручне организације које врше послове мониторинга буке у животној средини дужне су да достављају податке на начин и у роковима, у складу са законом којим се уређује заштита животне средине. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе дужна је да Агенцији достави карте буке које израђује у року од месец дана од дана њихове израде (члан 26).

V. ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА О БУЦИ (чл. 27 - 28)

Државни органи, органи јединице локалне самоуправе, овлашћене и друге организације дужне су да обезбеде приступ јавности информацијама и подацима из карата буке у животној средини и Акционог плана и локалних акционих планова управљања буком у животној средини у складу са овим законом, законом којим се уређује заштита животне средине. Извештај о стању буке у животној средини је саставни део Извештаја о стању животне средине у Републици, који Влада подноси Народној скупштини једанпут у две године, у складу са законом.

VI. НАДЗОР (чл. 29. – 32.)

Министарство врши надзор над радом Агенције, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, као и овлашћених правних лица, у вршењу поверених послова (члан 29).

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих за његово извршавање врши министарство, ако овим законом није другачије прописано. Инспекцијски надзор врши се преко инспектора за заштиту животне средине у оквиру делокруга утврђеног овим законом. Аутономна покрајина врши инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом и прописа на основу овог закона, преко покрајинског инспектора за заштиту животне средине. Јединица локалне самоуправе врши инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом и прописа на основу овог закона, преко инспектора јединице локалне самоуправе за заштиту животне средине (члан 30).

Чланом 31. и 32. закона прописана су права и дужности инспектора, као и овлашћења у вршењу инспекцијског надзора. Предвиђено је, између осталог, да инспектор може, у вршењу инспекцијских послова, привремено одузети предмете, опрему или уређаје чија употреба није дозвољена или који су настали, односно којима су извршене недозвољене радње. У вршењу надзора над применом мера заштите од буке инспектор има и овлашћења и дужности утврђене другим прописима.

VII. НАДЛЕЖНОСТ ЗА РЕШАВАЊЕ ПО ЖАЛБИ (члан 33.)

На решење инспектора може се изјавити жалба министру заштите животне средине. Жалба се изјављује у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба не задржава извршење решења. О жалби на првостепено решење надлежног органа општине, односно града, односно града Београда, које је донето у вршењу поверених послова, решава министар. О жалби на првостепено решење надлежног органа аутономне покрајине решава министар. О жалби на првостепено решење подручне јединице министарства решава министар. О жалби на првостепено решење министарства, решава Влада (члан 33).

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 34. – 36.)

У казним одредбама предвиђене су санкције за прекршаје за предузећа и друга домаћа и страна правна лица, као и за одговорна лица у органу управе, локалне самоуправе, односно организацији која врши јавна овлашћења за повреду одредаба овог закона. Висина санкција је усклађена са одредбама Закона о прекршајима.

Поред изречене ночане казне за прекршај предузећу и другом домаћем или страном правном лицу се може изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење прекршаја, односно који су настали извршењем прекршаја.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 37. – 41.)

Прелазним и завршним одредбама прописани су рокови за доношење подзаконских аката који ближе уређују област заштите од буке у животној средини, као и рокови у којима јединице локалне самоуправе треба да донесу акте. Такође, прописани су и рокови за израду карата буке, као и акционих планова заштите од буке у животној средини.

Прелазним и завршним одредбама такође је прописано да су правна лица и предузетници који су на основу досадашњих прописа обављали послове мерења буке, дужни да прибаве овлашћење за мерење буке у року од годину дана од дана ступања на снагу закона. Правна лица и предузетници који користе изворе буке за које нема података о звучној снази коју емитују, дужни су да их ускладе са одредбама овог закона у року од две године од дана његовог ступања на снагу.

Предвиђен је рок у коме овај закон ступа на снагу од када престају да важе одредбе Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 53/95) којима се уређује заштита од буке. До доношења подзаконских прописа примењује се Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини (“Службени гласник РС”, бр. 54/92).